

ПРАГМАТИКА ЗРОСТАННЯ ОБСЯГІВ ПОДАТКОВОГО БОРГУ В УКРАЇНІ

Необхідність побудови в нашій країні ефективної податкової системи обумовлено курсом на європейське економічне співробітництво. Однак, незважаючи на неперервний процес модернізації та удосконалення податкової системи, стверджувати про її ефективність не доводиться. Сучасна податкова система пройшла недовготривалий, проте доволі складний шлях еволюції. З періоду здобуття Україною незалежності і до сьогодні змін зазнали абсолютно всі її складові. Система оподаткування як складова податкової системи постійно змінювалась і вдосконалювалась. У 2010 р. прийнято Податковий кодекс України, що дало змогу уніфікувати нормативно-правові акти щодо адміністрування податків та зборів. Починаючи з 2011 р. доволі суттєвих змін зазнала інша складова податкової системи – контролюючі органи. Їхня структура, кількісний та якісний склад і сьогодні не сформовано остаточно, що часто призводить до неефективного адміністрування податкових платежів. Відсутній також прямий діалог між контролюючими органами у сфері оподаткування та платниками податків, що спричинює ухилення, уникнення і несвоєчасну сплату податкових зобов'язань. Відтак, це призводить до невпинного зростання обсягів податкового боргу.

Зауважимо, що податкова заборгованість в Україні зростає з року в рік. Так, з огляду на рис. 1 спостерігаємо його підвищення впродовж 2008-2011 рр., а незначне скорочення лише у 2007 та 2011 роках. Починаючи з 2012 року відбувається невпинне нарощення обсягів податкової заборгованості платників податків перед бюджетами усіх рівнів. Зауважимо, що за підсумками 2013 р. сума податкового боргу становила 10735,9 млн. грн., що на 1426,2 млн. грн. більше, аніж у 2012 р. Однак найбільш загрозливою виглядала ситуація впродовж 2015-2017 рр. Обсяги боргу на кінець 2017 року сягнули 91417,3 млн. грн. Окрему увагу хочемо звернути на зростання його обсягів впродовж 2017 року (рис. 2).

Зауважимо, що зростання податкового боргу в окремих місяцях 2017 року перевищувало темпи його приросту в багатьох попередніх роках. Зокрема значне зростання спостерігаємо впродовж серпня 2017 року (+ 4629,3 млн. грн.), коли темп приросту сягнув 106% за місяць та в листопаді 2017 року (+10938,2), коли темп приросту становив 113,5 % (рис.2.). Проте, на офіційному сайті ДФС України відсутня інформація щодо причини такого значного зростання.

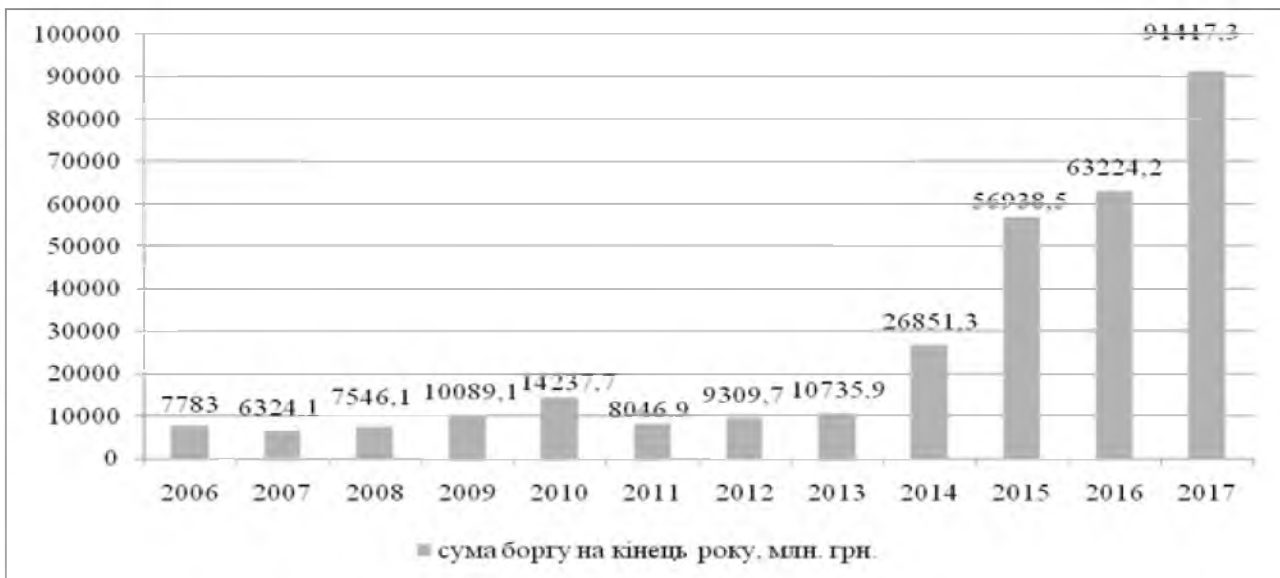

Рис. 1. Динаміка податкового боргу (без банкрутів) в Україні впродовж 2006-2017 рр.*

*Джерело: складено автором на основі [1].

Вважаємо, що така ситуація, обумовлена погіршенням загального соціально-економічного стану в Україні та форс-мажорними обставинами, які пов'язані із ситуацією на сході України та в Автономній республіці Крим. Оскільки такий борг виник внаслідок обставин непереборної сили то, відповідно до норм Податкового кодексу його можна визнати як безнадійний та списати, а це в свою чергу суттєві втрати для бюджетів усіх рівнів.

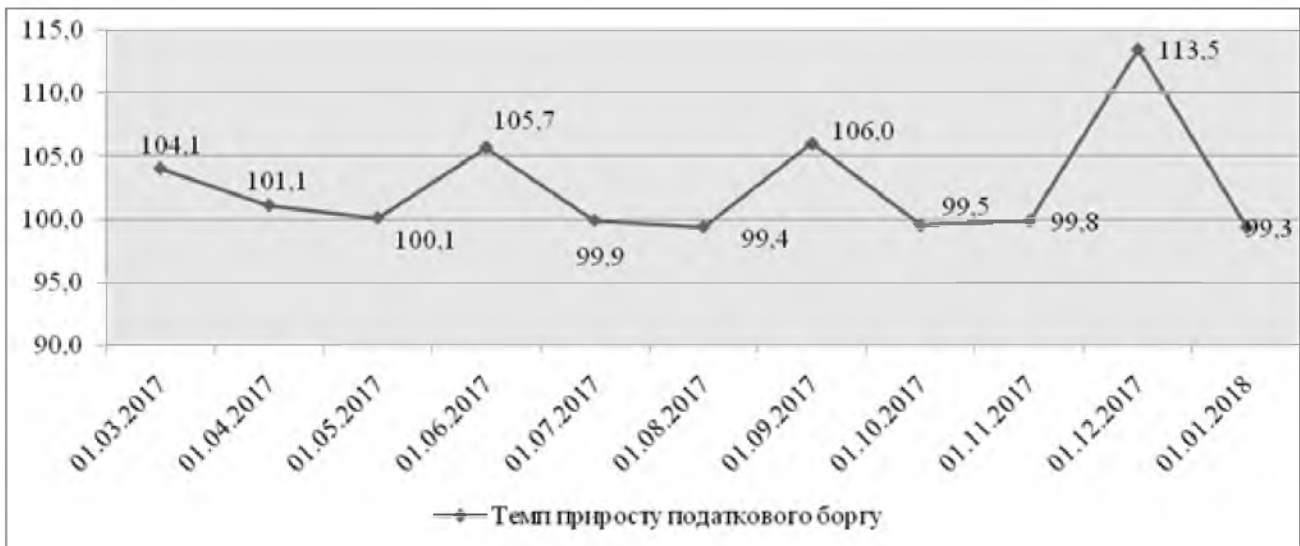

Рис. 2. Динаміка темпів приросту податкового боргу (без банкрутів) в розрізі місяців в Україні впродовж 2017 рр.*

*Джерело: складено автором на основі [2].

Зауважимо, що в Україні значна увага звертається на оптимізацію податкової заборгованості шляхом запровадження ефективних заходів управління податковим боргом. До цих напрямів пропонуємо зарахувати заходи стратегічного характеру як домінуючі серед інших інструментів запобігання виникненню податкового боргу. Вони за своїм змістом спрямовані на недопущення явища податкового боргу загалом. Тактичні заходи запобігання несвоєчасній сплаті податкових зобов'язань передбачають насамперед запобігання виникненню податкового боргу з окремих податків і зборів. Головним напрямком оптимізації розмірів податкового боргу вважаємо розробку обмежуючих заходів, спрямованих на стримування розвитку цього боргу і зменшення його величини.

Література

1. Державна фіскальна України [Про оприлюднення інформаційного запиту] : відповідь №1830/У/99-99-07-03-03-14 від 26.01.2017 на запит від фізичної особи Угриня В. В. : ДФС України. – Електрон. текстові дані (1 файл). – К, 2017.
2. Інформація про податковий борг станом на 01.01.2018 [Електронний ресурс].– Режим доступу <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dinamika-podatkovogo-borg/>

УДК 336.717.18

Федорович І. М.,
Тернопільський національний економічний університет

РОЛЬ ЕФЕКТИВНОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ ЯК ЧИННИКА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ

Трансформація національної фінансової системи зумовлена необхідністю ефективного оновлення банківського сектора для надання кредитної підтримки та інвестування господарюючих суб'єктів з метою відновлення їхнього функціонування, а також фінансування державних програм та подальшого зміцнення вітчизняної економіки. Відновлення та оновлення банківських установ створюють об'єктивні умови для формування сучасного конкурентного банківського сектора, що відповідає стратегічним інтересам економіки України. Проте процес відновлення гальмують проблеми, що існують у вітчизняній економіці: значний рівень державних витрат, відтік капіталу з країни, різке зростання зовнішніх запозичень, відставання в сфері модернізації економіки та погіршення інвестиційного клімату.